

RENE TAMMIST:
riiki teenida on auasi

lk 2-3

MARINA KALJURAND –
tema suudab küll Eesti paremaks muuta!

lk 5

ANDRUS VAARIK:
on ülioluline, et inimestel oleks valikuvõimalus

lk 4

Sotsiaaldemokraat

sügis 2018 | sotsid.ee

Meie esimesed lubadused riigikogu valimisteks:

NOORTE TULEVIKU FOND

Loome noorte tuleviku fondi, kuhu riik ja lapsevanemad saavad ühiselt kuni lapse täisealiseks saamiseni koguda raha, et noorte elluastumine oleks lihtsam ja turvalisem.

HOOLDEKODUKOHT PENSIONI EEST

Koostöös riigi, kohalike omavalitsuste ja inimeste endiga töötame välja rahastamisskeemi, et tagada hooldekodu koht kõigile eakatele, kes vajavad hooldekodu teenust. Kui hooldekodu igakuine maksumus on inimese pensionist suurem, siis aitab loodav skeem selle rahalise vahe katta. Seejuures peab vähemasti kümnendik pensionist jääma eakale kätte ka hooldekodus elades.

KAOTAME LASTEAIA KOHATASU

Kaotame lasteaia kohatasu, sest haridus peab olema kõigile lastele tasuta. Nii nagu praegu ei küsi riik lapsevanematelt panust nende põhikoolis ja gümnaasiumis õppivate laste eest ning isegi kõrghariduse omandamise eest, ei peaks seda tegema ka alushariduses.

KEHTESTAME RAIEMAHU PIIRANGU

Meie metsade ja nende elurikkuse säilitamiseks tuleb seada sisse iga-aastane raiemahu maksimaalne piir. Kehtestatav piirang ei tohi takistada väikemetsaomnike vastutustundlikku metsamajandamist ega ohustada regionaalseid töökohti.

1% RIIGIEELARVEST

TEADUS- JA ARENDUSTEGEVUSEKS

Et meie edulugu kehtaks, peame aina enam panustama innovatsiooni. Selle vundamendiks on teadus- ja arendustegevuse stabiilne rahastamine. Sotsiaaldemokraadid lubavad eraldada edaspidi selleks igal aastal ühe protsendi riigieelarvest.

JUHTKIRI

Julgus olla vaba!

Alanud poliithooaeg on paistnud silma täiesti üle võlli rahaliste lubadustega. Kui Keskerakond lubas sada eurot pensioni- tõusu, siis Reformierakond otsustas selle duubeldada. Järgmisena võiks EKRE lubada pensionäridele kohe tuhat eurot kätte, mis siin saja euro kaupa ikka peenhäälestada!

Kiire arvutus näitab, et Reformierakond on juba tänaseks lubanud kokku ligi miljardi eest täiendavaid kulutusi, mis on kaks korda rohkem, kui Eesti täna riigikaitsele kulutab. Muidugi ei ole nende lubaduste elluviimine realistlik. Küll näib nii Kes- kui Reformierakond uskuvat, et küllap on valija piisavalt rumal, et teda saab ilusate lubadustega ära osta.

Käesoleva lehe esiküljel näete meie erakonna poolt tänaseks välja töötatud valimislubadusi, mis kokku (!) lähevad maksma vähem, kui Reformierakonna maksuplaan anda kõrgepalgalistele 100 eurot igakuiselt kätte. Küsimus ei ole selles, et me ei oskaks võimsamalt lubada. Oskame muidugi, aga sotsid on ikka poliitikat teinud arukalt ja täie vastutustundega. Lubanud seda, mille valitsuses ka ellu viime. Nii oleme teinud viimase nelja aasta jooksul ning nõnda teeme ka edaspidi.

Poliitika on väärtused

Poliitika tuum ei ole valimislubadused ega loosung plakatil. Poliitika on väärtused. Väärtused, mille alusel valitsetakse. Terviklik nägemus sellest, millist ühiskonda ehitada soovitakse. Küsimus ei ole selles, kelle lubadused on võimsamad, vaid see, millise suuna Eesti võtab.

Teame, et Eestis on sarnaselt teiste riikidega kasvatanud toetust paremääruslik erakond, kes ei vali võimule saamiseks vahendeid. Kes on nõus omakasu nimel ohverdama Eesti julgeoleku, sisemise rahu, majandusarengu, rahvusvahelise positsiooni.

Naiste, teise emakeele või nahavärviga inimeste alavääristamine EKRE poolt on nii igapäevane, et me ei pane seda enam õieti tähelegi. Ent valimiste lähenedes on asi päris hulluks läinud. EKRE tahab allutada kohtud poliitilisele diktaadile; tsenseerida teatrite mängukavasid; võtta tuhandetelt inimestelt valimisõigus; suukorvistada vaba ajakirjandust; piirata naiste õigust abordile. Lisaks sellele nõrgestada Euroopa Liitu, mis on meie majandusedu ja julgeoleku kindlaim garantii.

Just siit jookseb Eesti poliitika põhiline veelahe. Sotsiaalmajanduslikes asjades lepivad erakonnad pärast valimisi kokku, on seda alati teinud ning teevad ka edaspidi. Põhiväärtuste küsimuses ei ole kohta kompromissiks. Nende valimiste põhiküsimus on, kas siiani Eesti edu taganud ühiskonnamudel, mis põhineb demokraatial, solidaarsusel ja õigusel, jääb püsima.

Võib ju vastu väita, et EKRE-sugused matsid on mujalgi Euroopas valitsuses olnud ja pole midagi väga hullu juhtunud. Jah, mõne riigi geopoliitiline positsioon on piisavalt turvaline, et inimesed võivad südamerahus eksida — järgmistel valimistel saab ju vea parandada. Meie siin Läänemere idakaldal endale eksimist lubada ei saa. President Lennart Meri on öelnud: „Eksituste lõtk on Eestil väike või koguni olematu. Eesti riik ei tohi teha vigu ja Eesti rahvas ei tohi teha vigu.“

Seepärast määravad lähenevad valimised Eesti suuna mitte ainult neljaks aastaks, vaid lähimateks kümnenditeks. Eesti valik on, kas minna edasi vaba demokraatiana või minna katki. Vaba ühiskond ei ole mingi elukauge nähtus, vaid ühiskondlik kokkulepe, et meie ühises kodus on iga inimene oma. Et riik on iga kodaniku jaoks. Et nõrgemaid ei jäeta maha, vaid aidatakse järele.

Sotsiaaldemokraadid on täna ainus poliitiline jõud, kes julgeb tingimusteta seista vaba ühiskonna eest. Justnimelt „julgeb“, sest brutaaalse populismi vastu astumine nõuab vastupidavust ja meelekindlust. Ent Eesti jaoks on liiga palju kaalul, et olla arg. Hoiame vaba Eestit! 🇪🇪

Jevgeni Ossinovski,
sotsiaaldemokraatide esimees

Sotsiaaldemokraat:

Väljaandja: Sotsiaaldemokraatlik Erakond
Address: Toompuiestee 16, Tallinn 10137, telefon: 611 6040
Tellimine, kaastööd ja lisainfo: ajaleht@sotsid.ee

Rene Tammist: riiki teenida on auasi

Üle 20 aasta sotsiaaldemokraatide ridadesse kuulunud Rene Tammisti kanda on alates 22. augustist ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri portfell. On igati loogiline, et sotside esimees Jevgeni Ossinovski tegi laialdaste majandus- ja energeetikaalaste teadmistega ning nii Tartu ülikoolis kui Manchesteri ülikoolis avalikku haldust õppinud Renele ettepaneku asuda vastutusrikkasse ministriametisse.

Kunagine noorsotside president otsustas Taastuvenergia Koja juhi kohalt lahkuda ning ministritöö vastu võtta. „See oli erinevate argumentide ja tegurite summa, mida ma kaalusin. Riiki teenida on auasi,“ põhjendas ta Postimehele, kui ajakirjanik küsis, kas uue ametiga kaasneb ka palgavõit.

Sotside juures hindab Tammist enim hoolivust ja uuendusmeelsust. Just seda viimast saab Rene ministriametis Eesti ettevõtlusele juurde anda. Samuti on tema võimuses lisada uuenduslikkust, värskeid ideid ning uuendusmeelseid lahendusi oma koduerakonnale.

Valitsuse liikmeks saades sõnastas Rene oma kesksed tegevussuunad, milleks on e-riigi arendamine, partnerluse tugevdamine meie väga eduka start-up-kogukonnaga, ettevõtete ekspordivõimekuse arendamine ja töö energiatõhusamate hoonete nimel. Eesti e-riik ja selle teenused vajavad ministri kinnitusele uuenduskuuri, kuna pakutavad teenused pole piisavalt kasutajasõbralikud. Samuti tuleb paran-

dada turvalisust. „Meil on e-riigina maailmas väga hea kuvand, kuid loorberitele ei tohi puhkama jääda,“ sõnas ta.

Meil on e-riigina maailmas väga hea kuvand, kuid loorberitele ei tohi puhkama jääda.

Uus minister soovib samuti keskenduda ettevõtete ekspordipotentsiaali tõstmisele. Eesti ekspordist üle 70 protsendi annab just tööstustoodang, mistõttu peame tähelepanu suunama just töösturitele, leiab uus minister. Digitaalsete tehnoloogiate kasutuselevõtt on osa suuremast tööstuspoliitikast, mille teiseks oluliseks pooleks on tootearenduse ja teadusmahuka ettevõtluse toetamine. Mida paremaid tooteid suudetakse luua, seda paremini läheb meie ekspordil tervekuna.

Ettevõtjatele teeb suurt muret tööjõu nappus. Eriti keeruliseks on muutunud IT-spetsialistide värbamine. Siin kiireid ja lihtsaid retsepte ei ole, vaid valitsusel tuleb ühiselt vajalikud lahendused leida. Ettevõtjaid kimbutab ka ülereguleerimine.

Äsja sotside ministrikandidaadiks kinnitatud Rene Tammist koos Jevgeni Ossinovskiga intervjuusid andmas.

Intelligentne ja hea huumorimeelega

Mu esimene kohtumine Renega toimus enam kui 17 aastat tagasi, mil olin ülikooli esmakursuslane ja verivärske noorsots. Toonane noorte peasekretär Jörgen tutvustas mind lahkuva presidendiga. Esmamulje – intelligentne ja väga hea huumorimeelega. Esmamulje ei eksitanud, sama saab Rene kohta öelda ka praegu. Nii Rene, Jörgen kui mina käime ülikooliaegsete sõpradega tänaseni tihedalt läbi. Eks kõigil meil ole meenutada värvikaid juhtumisi, millest ühte jagaksin lugejatega.

Uue aastatuhande esimese kümnendi keskpaigas olime koos autoreisil Euroopas ja sattusime Nice'i. Kohalikega suheldes avastasime, et niipea kui jutt viis selleni, et me oleme pärit Eestist, toimus hoiakutes kardinaalne muutus. Tihti kuulutas see ka vestluse lõppu. Ju olid mitmed rahvusaaslased toona eestlaste kuvandile korralikult liiga teinud. Olude sunnil leidsime, et lihtsam on end edaspidi põhjanaabritena tutvustada.

Tänaval jalutades põikasime sisse ühte poodi ning meie poole pöördus lahke poemüüja, kes tundis huvi ka meie päritolu kohta. Jäime kindlaks kokkulepitud plaanile. Vastust kuuldes läksid müüja silmad särama ja ta teatas, et tema soomlasest *boyfriend*, kes juhuslikult istub üle tee kohvikus, oleks väga õnnelik oma kaasmaalasi kohates, kuna neid näeb Nice'is nii harva. Püüdsime küll selgitada, et meil on kiire. Aga see ei peatanud meie uut sõpra, kes läks telefoni otsima. Arvestades, et meie kummagi soome keele tase ei oleks kannatanud välja ka elementaarsete viisakuste vahetamist, pidasime paremaks nägemist ütle mata lahkuda.

Minu soovitus Renele, kelle portfelli kuulub ka väliskaubandus – keeled suhu ja Euroopasse ning ära unusta oma identiteeti!

Rannar Vassiljev
sotsiaaldemokraat

Eelmisel töökohal koges Rene omal nahal, kui keeruline on kasvõi ühe päikesepaneeli paigaldamine, milleks tuleb läbi teha ehitusloa menetlus, milleks võib kuluda tuua *start-up*-mentali- teeti," ütles Rene.

riigi krediiti. See tuleb tagastada ajal, mil ettevõtte rahaline võimekus on kasvanud."

Tööka ja pühendunud tegudeinimesena on ta pingeliseks tööks ja väljakutseteks valmis. „Loodetavasti on võimalik leida ka mõistlik tasakaal töö ja eraelu vahel," ütles Rene, kes on kahe tütre isa. „Spordiga, pikamaajooksuga tegelen ma niikuinii varastel

Ministriametisse sisseelamine läks tal kiirelt. Juba septembri alguses tuli ta välja maksukrediidi ettepanekuga: „Meil on plaanis leevendada ettevõtete maksukoormust nende arengu kõige kriitilisemas etapis ehk idust kasvufaasi jõudmisel. Tahame anda neile võimaluse tasuda sotsiaalmaksu mitte kohe, vaid kasutada kolme aasta jooksul

hommikutundidel ja usun, et siin muudatusi ei tule.“ Eesti riigi juubeliaastale pühendatud Tallinna maratonil jooksis ta 42,2 kilomeetri pikkuse klassikalise maratoni läbi 3 tunni ja 34 minutiga. Väga hea sportlik vorm 40-aastase mehe kohta!

Sotsiaaldemokraat soovib uuele ettevõtlus- ja IT-ministrile jõudu ja jaksu! 🍀

Riina Sikkut: meie tervishoiu tugevus on ühisel panusel põhinev rahastamine

Riina Sikkut, Kaja Kallas ja Allar Tankler Arvamusfestivalil.

Tänavusel Paide Arvamusfestivalil peetud arutelul meie ravi- kindlustuse üle tõdesid tervise- ja tööminister Riina Sikkut, Reformierakonna esimees Kaja Kallas ning arst ja teadlane Taavi Tillmann, et solidaarselt rahastatud tervishoid on õige lahendus. Tõdeti, et inimeste heaolu arvestades on see õige suund, kuidas edasi liikuda.

Kallas nõustus Sikkutiga, et Eesti tervishoid vajab rohkem raha ja peab jätkama solidaarset põhimõtet ning teenused peavad olema kättesaadavad nii rikastele kui vaesematele.

„Tervishoiukulud jagunevad väga ebaühtlaselt – 1 protsent inimestest kasutab ära ligi 30 protsenti arstiabi kulust, 50 protsent inimestest 97 protsenti arstiabist ning ülejäänud kindlustatutest vaid 3 protsenti. Ühiselt tervishoiukulusid kattes maandame me riski, et 1 protsendi kõrge ravivajadusega inimeste hulka sattudes jäävad need kulud inimese enda ja tema lähedaste kanda," selgitas minister.

Sikkuti sõnul on Eestis toimiv solidaarne ravikindlustussüsteem pakkunud siiani suurt efektiivsust madala hinnaga. „Seda kinnitavad ka rahvusvahelised võrdlused, kus paigutume nende hulka, kes panustavad tervishoidu suhteliselt vähe raha," nentis ta.

Süsteem vajab lisaraha

Samas tõdes minister, et ravijärjekordade pikkus ja arstiabi kättesaadavus on probleemid, mille lahendamiseks on vaja tuua tervishoidu lisaraha, tugevdada esmatasandi arstiabi ning arendada e-teenuseid ja personaal- meditsiini võimalusi. Sama seisu-

kohta jagas dr Taavi Tillmann. „Me oleme olnud haigekassa senise eelarve kasutamisel väga efektiivsed. Meil on vaja aga raha tõsiselt kiiresti juurde," sõnas Tillmann.

„Isegi, kui oleme praeguse tervishoiuteenuse pakkumisega rahul, peab rahastus ikkagi tõusma. Kui tahame ühe põlvga jõuda tasemele, mida Euroopa riigid keskmiselt SKTst tervishoidu suunavad, peame iga valitussperioodi jooksul kasvatama tervishoidu suunatavat summat SKTst 1 protsendi võrra. Praegu läheb tervishoidu umbes 7 protsenti, nelja aasta pärast peaks see olema 8 protsenti," pakkus Tillmann.

Sikkuti hinnangul oleks süsteemi parandamiseks võimalik lisaraha leida, kui meie tervishoiu rahastamine ei oleks seotud tööjõumaksudega, ning süsteemi tuleks raha juurde teiste maksudega, nagu näiteks varamaksud. „Nagu on välja toonud mitmed ettevõtjad, peame maksutama pigem rikas olemist, mitte rikkaks saamist," sõnas Sikkut.

Ravijärjekordade pikkus ja arstiabi kättesaadavus on probleemid, mille lahendamiseks on vaja tuua tervishoidu lisaraha.

Erakliinikud on kallimad ega paku leevendust

Lahendusena praegustele tervishoiu murekohtadele nägi Kallas, et inimestel peaks olema suurem voli-

valida, kas nad saavad pöörduda oma tervisemuredega riiklikesse haigladesse või erakliinikutesse. Tekkinud konkurents aitaks tema hinnangul lühendada ravijärjekordi ning muuta seeläbi süsteemi efektiivsemaks. Ühtlasi leidis ta, et Eesti kallimaid ravijuhte võiks rahastada rahvusvaheliste erakindlustusfondide kaudu, kellelt riik telliks kõigile elanikele kindlustuse.

Riina Sikkut ja Taavi Tillmann olid seisukohal, et tervishoid ei toimi nagu tavaline turg ning konkurents ei too hindu alla ega vähenda ravijärjekordi ilma lisarahata.

„Hinnad saavad langeda, kui seal on õhku sees – praegused hinnad on kulupõhised, haiglatel ei ole kasumitaotlust ning on surve hindade tõusuks, et näiteks tervishoiutöötaja palka tõsta," selgitas Sikkut.

Lahendus peitub esmatasandis

Sarnaselt ministriga nägid ka kaaspanelistid ühe lahendusena e-teenuste ja esmatasandi arstiabi arendamist, et perearstid suudaksid lahendada rohkem ravijuhte ning haiglate koormus väheneks.

Kallas nõustus, et perearstid peaksid olema värvahoidjad, kes suunavad abivajajad eriarstide juurde, kes siis omakorda jõuab inimese mure tuumani. Perearstiabi tähtsuse suurendamist toetas ka Taavi Tillmann, kes sõnas, et perearstikeskuste eelarved peavad kasvama kiiremini kui suurhaiglate eelarved. 🍀

Juhan-Mart Salumäe
tervise- ja tööministri
nõunik

Andrus Vaarik: oleksin ehk EKRE valija, kui elu poleks mulle muid uksi avanud

Andrus Vaarik andis sotsidega liitumisest teada otsesaates.

Öeldakse, et lollid on need, kes pole noorusel punkarid ja vanaduses konservatiivid. Minul on vastupidi. Olen talupoegade poeg, pärit pärisorjanduslikust mõtteviisist ja kodust. Minus ei olnud mingeid dissidentlike algeid, ei mingit patriotilist lastetuba, olin apoliitiline kõlupea ja sotsiaalselt infantiline. Sõnakuulelik ja korralik. Ma ei uskunud, et Eesti Vabariik taastatakse. See tundus ebareaalne. Aga ime sündis. Paradigma muutus tuli siis, kui ma olin juba füüsiliselt küps inimene.

Nõukogude Eestisse sündides olime me kõik objektid. Kommunismiehitajad. Toona oli hoopis teisiti kui see, mida ma nägin oma laste pealt, kes sündisid siia maailma teadmisesega, et maailm on nende jaoks, mitte nemad ei ole maailma jaoks. Olen aeglase arenguga kodanik, kes on alles 60-ndaks eluaastaks kujunenud enam-vähem terviklikuks inimeseks. Täna saan väita, et olen end ise raske tööga subjektiks kasvatanud ja ma ei anna seda käest ära. Akadeemiline haridus – lavakunstikool on valdavalt kutsekool – on mul kõhnuke, kuid elukool seevastu päris hea. Mul on olnud

õnn suhelda väga paljude tarkade ja haritud inimestega ning midagi on ka külge jäänud. Ma tean, mida annab haridus.

Teen praegu „tagasi“ oma noorust. Olen muutunud kapitalismi suhtes kriitiliseks, pea dissidendiks. Kasumiusk, me riigireligioon, meenutab mulle mu lemmiktsitaati poola kirjanikult Stanislaw Lecilt: „Kui riigil on inimeste käest midagi vaja, hakkab ta ennast kodumaaks kutsuma.“ Kapitalism töötab ju sellel, et õnn on kuskil kaugel ja kõrgel, et sa pead hommikust õhtuni töötama ja rügama, makse maksma. Sulle sisendatakse, et sa ei saa olla õnnelik nüüd ja praegu, vaid pead oma õnne poole vahendeid valimata rühmama ja selle kätte võitlema. Ilmselt on vanusega seotud ka arusaam, et raha eest ei saa seda, mis sind tegelikult õnnelikuks teeb. Me elame Eestimaal, Eesti Vabariigis! Taevane arm! Meil on kõige puhtam õhk, Soome järel puhtuselt teine toit ning pool meie riigist on kaetud metsaga.

Keskmine elatustase on Eestis praegu sealmaal, kus rikkuse kasvades meie õnnetunne enam ei suurene. Aga haridustaseme kasvades suureneb võimalus endast ja maailmast rõõmu tunda. Ärme püüagi teha Eestist ühte Euroopa viiest rikkaimast riigist ja meil ei saa iial olema sel hulgal majanduspagulasi, et neist

probleem tekiks. Esimesed heidetakse, tagumised tapetakse, keskmised koju tulevad. Kahtlemata on Eestis inimesi, kes elavad halvasti või jääb nende elatustase keskmisele alla. Just need inimesed on EKRE-le kerge saak. Samas on mul hea meel, et meil on selline erakond nagu EKRE. Ta on teinud nähtavaks selle osa eestlastest, kellest teised erakonnad pole eriti hoolinud. Need inimesed on kodanikena äratatud ja toodud valimiskastide juurde. Kapitalismis on arvukalt neid, kes tunnevad end õnnetuna ja pole rahul. Igaüks tahab kiita ja pai saada. EKRE on osavalt rahuldanud pea 20 protsendi eestlaste tunnustusvajaduse. Aga need saavutused, mille eest neid tunnustatakse, on valdavalt kaasasündinud ja füsioloogilised – selleks on rahvus, emakeel, nahavärv ja sugutung. Tunnistan, et kui elu ei oleks mulle avanud muid uksi, oleksin tüüpiline EKRE valija.

EKRE on asunud raevukalt ründama kohtunikke, sest üle poole Eesti elanikest on kantud karistusregistrisse. Nii nõksatabki paljudes põlema ebaõigluse tuluke ning nad on sisimas reflektiivselt solidaarsed, kui öeldakse, et kohtunike pead peavad veerema. Kui EKRE juhtpoliitikud tahavad ausad olla, siis tegelikult peaks nende esimeseks vaenlaseks olema hoopis haritud inimesed, õpetajakond. Haridus tõmbab neilt vaiba ära. Olen

kõigiti hariduse usku. Haridus, haridusse panustamine on pääsetee ja Eesti kool on üks parimaid maailmas. Seepärast usun siiralt, et EKRE praeguste pooldajate lapsed juba avastavad hariduse toel, et nad ise ja maailm nende ümber pakub lõputult võimalusi õnnelik olla.

On ülioluline, et inimestel oleks valikuvõimalus, et see valik oleks võimalikult suur ja mitte olude poolt ette määratud, vaid ennekõike inimeste endi teha.

On ülioluline, et inimestel oleks valikuvõimalus, et see valik oleks võimalikult suur ja mitte olude poolt ette määratud, vaid ennekõike inimeste endi teha. Siin jooksebki põhimõtteline veelahe EKRE ja sotsiaaldemokraatide vahel, mis seisneb selles, et meie püüame anda kõigile võimaluse, aga mitte nii, et kisume ülevalt tipud alla, vaid anname alumistele võimaluse tõusta. See on ka sotsialismi ja sot-

siaaldemokraatia põhiline vahe – mitte hävitada eliiti, vaid muuta kõik eliidiks.

Eestis ühiskonnas ärritab mind enim kurjus ja viha. Kes küll mõtles välja käibefraasi, et ükski heategu ei jää karistusetu. Olen veendunud, et iga heategu saab tasutud. Heategu on nagu nohu, see on nakav. Headus on võitlus entroopia vastu. Me peame inimestena suutma oma ühiselu ohjata nii, et headust tuleb juurde. Ja kurja tehakse enamjaolt lollusest.

Natsionaalkonservatism on oma olemuselt irratsionaalne, mitmete religiooni tunnustega. Ta on suuresti usupõhine ja emotsionaalne, mistõttu ei saa eriti ka dialoogi tekkida. Olen nõus vana Churchilliga, et demokraatia on üks kohutav ja võigas asi, aga tõesti, paremat pole. Kõige paremini toimib demokraatia haritud seltskonnas. Kui ühiskonnas on rohkem haridust ja headust, siis ma ka usaldan demokraatiat enam, sest inimesed valdavad materjali ja iga inimese arvamusel on kaalu. Mulle meeldib teatris see, et seal tuleb teisi kuulata. Tegu on kollektiivse elamise vormiga. Ja tegelikult on kogu meie elu väga kollektiivne, kus tuleb olla üksteise suhtes tähelepanelik, üksteist kuulata ja mitte muutuda tigeidaks, kui keegi arvab teisiti. Üllatu, ära vihasta! Ühiskond on vähemuste ühendus ja iga vähemus on vägev. 🍷

Jevgeni Ossinovski ja Indrek Tarand Pärnu jahisadamal

Pärnu sotsid tõusevad tuhast

Pole saladus, et viimastel kohalikel valimistel ei käinud Pärnu sotside käsi hästi – vaatamata suhteliselt tugevale nimekirjale saime vaid ühe mandaadi.

Ehkki näiteks sinne EKRE nimekirja oli märksa nõrgem, sai tänu nende kõneosavale esinumbrile Mart Helmele volikokku suisa kuus inimest. Mäletan siis meedia süüdistusi, et sotsid teevad ekrelastele liiga, tegelikkuses oli see risti vastupidi: olime liialt vaoshoitud ega laskunud sõnasõtta. Kandideerisime oma jõududega, aga kuna teised kasutasid esinumbritena tuntud poliitikuid, riigikogulasi, siis oli see ilmselgelt vigas.

Kaks korda ei või sama reha otsa astuda ja nii sündis otsus: vajame parlamendivalimistel tugevat ja sõnaosa-

vat tipp-poliitikut nimekirja vedama. Võtsime klass kõrgemalt, eurosaadik Indrek Tarandi. Ta on kahtlusteta Eesti ja Euroopa Liidu poliitik, riigiametnik, diplomaat. Indrek on vaba mees vabal

Sotsiaaldemokraatlik Erakond jääb veel kauaks truuks oma väärtustele, kaitseb jätkuvalt isikuvabadusi ja seisab nõrgemate eest.

maal ja kandideerib just selle erakonna nimekirjas, kus ta õigeks peab. Pealegi on tema isa Andres Tarand –

Eesti geograaf, klimatoloog ja poliitik – olnud sotsiaaldemokraatide juht. Loodan siiralt, et Indreku abil suudame Pärnumaal end kehtestada, tõusta tuhast, avardada valijate silmaringi ja teha parlamendivalimistel hea tulemus.

Ja kadedatele konkurentidele meenutan, et sügise hakul oma 113. sünnipäeva tähistanud Sotsiaaldemokraatlik Erakond jääb veel kauaks truuks oma väärtustele, kaitseb jätkuvalt isikuvabadusi ja seisab nõrgemate eest. Ja nagu ütles Indrek Tarand: „Neile, kes tahavad meid kahjustada, alandada ja hirmutada, tuleb julgelt vastu seista.“ 🍷

Kaja Must
sotsiaaldemokraat

Tema suudab küll Eesti paremaks muuta!

Sotsiaaldemokraatidega suve hakul liitunud alati särav Marina Kaljurand on võtnud nõuks külastada kõiki Eesti piirkondi, tutvuda erakonna-kaaslastega ja vestelda kohalike elanikega. Ta ei puhanud isegi enda sünnipäeval, selle asemel kohtus ta Võrumaa rahvaga. Meie Võru piirkonna arendusjuht Jaanus Mark meenutab:

„Õnne soovime sul, õnne soovime sul...“ Just sellise toredate tervituslauluga Rõuge vallaametnike „ühendkoori“ poolt sai alguse Marina Kaljuranna Võrumaa visiit tema sünnipäeval, 6. septembril.

Muidugi võeti teda kõikjal vastu teava eelvusega. Tegemist on ju tippetijaga, kes võitis end ja oma toimetamisi tutvustades kohe kuulajate poolehoiu. Tohtu diplomaatilise kogemusega Marina on lisaks soravale jutule ka hea kuulaja. Soovides tulevikus erinevatel teemadel kaasa rääkida, on tarvis asjad endalegi ju enne selgeks teha.

Ja seda alati entusiastlik ja rõõmsameelne Marina tegigi: uuris Rõuge vallamajas omavalitsuse haridussüsteemi nüansside kohta, uudistas Rõuge Ööbikuoru keskkuses käsitööd ning võttis aega kohalike puuviljadega kaetud laua taga käsitöömeistritega vestelda. Lisaks rahvakohtumisele Võru

pensionäride päevakeskuses ja linnavalitsuse külastamisele sai pilk peale visatud valmivale Võru keskväljakule. Öhtul saadi kokku Võrumaa sotside ja meie sõpradega.

Ta ei puhanud isegi enda sünnipäeval, selle asemel kohtus ta Võrumaa rahvaga.

Marina ei pidanud paljaks koos erakonna peasekretäri Kalvi Kõva ja Võru linnapea Anti Allasega Võru kesklinna pargis rahvaga kohtuda ja kuulata nende tähelepanekuid elust enesest. Samas jäi kõrvu kõlama lausejupp Marinaga vestlust pidanud noorte keskelt, kes omavahel arutasid: „Marina Kaljurand – see naiserahvas suudab küll Eesti paremaks muuta.“ 🌸

Marina Kaljurand Võru sotsiaaldemokraatidega.

Marina Kaljuranna visiidid mööda Eestit jätkuvad

- Lääne-Virumaal 3. oktoobril
- Tartus ja Tarumaal 4. oktoobril
- Viljandimaal 6. oktoobril

Toome noored Ida-Virumaale tagasi!

Mie vabariigi sajanda sünnipäeva hommikul ütlesin Narvas lipuheiskamisel: Eesti algab siit. Ja mitte ainult Eesti, vaid ka Euroopa Liit. See on meie kõigi vastutus, et ka Narvas ja Ida-Virumaal oleks Eesti ja Euroopa selgelt olemas ja südames tunda. Inimestel peab olema Eestis hea elada. Ja nii nagu kõikjal mujalgi, peab Ida-Virumaal olema võimalik leida hästiasustatud väarikat tööd ning seda mugavas ja täisväärtuslikus elukeskkonnas.

Peame tõsiselt elukeskkonna parandamise nimel tegutsema. Selleks suuname keskkonnatasud senisest suuremal määral Ida-Virumaale. Nii saame rahastada suuremaid kohalikku eluolu parandavaid ettevõtmisi, olgu selleks tee-ehitus, tühjade kasutuseta hoonete lammutamine või vabaajakeskuste rajamine – mis elanike jaoks olulisem on. Oma elukeskkonna üle otsustamisel peab jääme ots ikka idavirumaalaste endi käes olema.

Me toome noored Ida-Virumaale tagasi. Elukeskkonna parandamine on üks asi, aga me võtame ette ka hariduse. Meil on vaja häid noori õpetajaid, kelle abil saavad kõik Ida-Virumaa noored endale eluks hea hariduse ja võrdseid võimalusi pakkuva teadmiste stardikapitali, sealhulgas riigikeele oskuse emakeelest sõltumata. Oleme tõstnud

Elukeskkonna parandamine on üks asi, aga me võtame ette ka hariduse.

nii õpetajate, päästjate kui ka politseinike-piirivalvurite palka ja selle tulemused on juba näha – tänava soovis sisekaitseakadeemias politsei erialale asuda ligi viis noort ühele kohale, seda

on rohkem kui mullu. Peame jõudma sinna, et ka õpetajaks soovijatest on järjekord ukse taga! Palk, mis kindlasti kasvab ka edaspidi, on üks innustaja, kuid tulevasel spetsialistil peab ka olema, kus elada. Kui vaja, ehitab riik Ida-Virumaale ise üürimaja, et eluruumide nappust leevendada.

Muudame Narva hariduse teiseks Mekaks. Arendame välja riigigümnaasiumid ja anname kohalikele noortele võimaluse jätkata haridusteed oma kodukandis. Tartu ülikool juba on, sisekaitseakadeemia kolledži viisime Narva, kuid rajame sinna ka unikaalse IT-akadeemia. Kreenholmis asuva akadeemia eesmärk on saada rahvusvaheliseks infotehnoloogia valdkonna eestvedajaks, mis koondab Eesti kirde-nurka infotehnoloogilist oskusteavet kogu maailmast.

Suurim väljakutse Ida-Virumaal on piirkonna majanduslik ühtlustamine ülejäänud Eestiga. Ida-Virumaa kuld on tema maavarad ja täpsemalt põlevkivi, mida kasutame elanikele uute töökohtade loomiseks. Põlevkivitööstuses arendame riigi toel uusi tehnoloogiaid, et oleks võimalik rajada kõrgtehnoloogilisi, keskkonnale oluliselt säästlikumaid põlevkiviõli tehaseid. Samal ajal tagame, et keskkonnasõbralik poliitika ei ohusta inimeste töökohti. Selge see, et samaaegselt alternatiivsete tehnoloogiate aren-

damisega tuleb ka põlevkivitööstust nüüdisajastada, sest see tööstusharu ja ka selle pakutavad töökohad jäävad veel pikaks ajaks.

Peame jõudma sinna, et ka õpetajaks soovijatest on järjekord ukse taga!

Me oleme juba võidelnud välja Ida-Virumaa haiglate renoveerimise, investeeringud arstiabi kättesaadavuse ja kvaliteedi tõstmiseks jätkuvad. Muidugi seisab edasi lähisuhtevägivallavastase võitluse eest, samuti jätkub töö narkootikumidevastase võitlusega. Inimesed tulevad elama sinna, kus neil on motiveeriva palgaga hea töö, mõnus ja turvaline elukeskkond ning juurdepääs kõigile eluks vajalikele ja kvaliteetselt osutatud teenustele.

Selline on sotsiaaldemokraatide nägemus Ida-Virumaa tulevikust. 🌸

Andres Anvelt
Ida-Virumaa piirkonna
esimees ja siseminister

Riina Sikkut: paindlikud töövormid – kellele ja milleks?

Veel mõnikümmend aastat tagasi määras töö tegemise aja, koha ja tingimused tööandja. Töötajal jäi üle kas pakutavate tingimustega nõustuda või otsida omale uus töökoht. Seepärast oli vaja ka tööõigust, mis kaitses töötajat kui nõrgemat osapoolt.

Praeguseks on töösuhete osapooled muutunud võrdsemaks, mistõttu on kasvanud vajadus muuta meie seadusi töötajate suhtes paindlikumaks.

Kehtiv töölepingu seadus seab selged nõuded töö tegemise ajale ja -kohale, seda loomulikult töötaja huvide kaitseks. Tehnoloogia areng ja uute ettevõtlusvormide teke on aga loonud olukorra, kus killustunud tööturg peab võimaldama rohkem valdkonnaspetsiifilist reeglistikku. Näiteks kui metallitehases töötava inimese jaoks võib olla esikohal töökeskkonna ohutus, siis üha kiiremini kasvavas IT-sektoris võib tarkvaraarendajat huvitada eelkõige see, mitmel päeval nädalas saab ta kodus töötada või mitme päeva peale ta oma nädala töö ära jaotab. Klassikaline üheksast viieni töölkäimine ei iseloomusta enam paljusid ametikohti, mistõttu ongi inimeste ootused töötingimustele erinevad. Riigi ülesanne on luua õiguslik raam, mis arvestaks kõigi töötajate vajadustega, ilma et teiste õigused sellest kannataksid.

Riigi ülesanne on luua õiguslik raam, mis arvestaks kõigi töötajate vajadustega, ilma et teiste õigused sellest kannataksid.

Olukorras, kus kasvav hulk inimesi teeb tööd endale sobival ajal ja kohas, on kehtiva seaduse nõuete järgimine muutunud keerulisemaks.

Näiteks kui tööandja lubab praegu inimesel kodust töötada, peab ta tagama nõuetele vastava töökohta töötaja enda kodus. Niisugune kohustus aga peletab tööandjaid selliseid töölepinguid sõlmimast. See pole jällegi selle inimese huvides, kes ise sooviks kodust tööd teha.

See on vaid üks näide, mis selgitab, miks jäetakse tööleping sõlmimata või kasutatakse võlaõiguslikke lepinguid (käsundus- või töövõtuleping), kuna need ei sätesta töökeskkonna ega -aja suhtes nõnda rangeid piiranguid. Sestap näeme, et kui 2012. aastal töötas käsundus- või töövõtulepingu alusel vähemalt korra 68 000 inimest, siis 2017. aastal oli selliseid töötajaid juba ligi 113 000.

Probleem on selles, et võlaõigusliku lepinguga töötavatel inimestel ei ole õigust sotsiaalsetele garantiidele, mille eest sotsid ja ametiühingud on aastaid seisnud. Õiglane töötasu, tervist säästev ja ohutu töökeskkond, vanemahüvitis – need kõik on tagatud vaid töölepinguga. Et töötajate õigusi tõhusamalt kaitsta, peame muutma tööõigust paindlikumaks sedasi, et kõik sektorid võidaksid. Me peame parandama seadust nõnda, et inimesed mõistaksid töölepingu sõlmimise olulisust ja eelistaksid seda teistele töösuhete vormidele.

Riik peab sõltumata sektorist pakuma kõikidele töötajatele nende vajadustele vastavat töökeskkonda. Üha kiiremini muutuv tööturg ja uute ettevõtlusvormide teke seab ka Eesti tööõigusele täiendavad ootused. Mida paindlikum on seadus tööaja ja -koha suhtes, seda tõenäolisemalt suudame luua töötajale soodsa töökeskkonna. 🍀

Joosep Vimm: praktika olgu võimalusi avardav, mitte valikuid piirav

Tööeluks ettevalmistudes on sajandeid oskuseid omandatud just ühel moel: tööd tehes. Kutseharidust omandades on pea vältimatu läbida praktika oma valdkonnas. Üha enam muutuvad erinevad praktikavormid võimalikuks, aga vahel ka kohustuslikuks akadeemilises kõrghariduses. Me väärtustame teadmiste kõrval konkreetseid töö käigus õpitavaid oskusi.

Kuigi nii paljud noored peavad oma õpingute käigus kokku puutama oma õpiselise õppeviisiga, on see meil praegu üpris vähe reguleeritud valdkond. Kutseõppe praktika läbiviimise kord on üldsõnaliselt kehtestatud haridus- ja teadusministeeriumi määrusega. Sellest aga on vähe. Seda tõestavad noorsotside kohtumised erinevate huviorganisatsioonidega.

Praktika eesmärk peaks olema reaalse kogemuse andmine konkreetsetel töökohal või valdkonnas laiemalt. Praegu näeme aga, et vajaka jääb nii praktika kvaliteedist kui ka kättesaadavusest.

Liitigi ei oska ettevõtjad kasutada ära võimalust, mida praktikandid pakuvad: teadmiste tulevikuks, kelle hulgast vajadusel uusi töökäsi värvata.

Tänapäevased probleemid

Üheks probleemiks on kindlasti see, et praktikate tasustamisel pole mingisugust korda. On ettevõtteid ja ka üksikuid riigiasutusi, kes praktikantide eest õiglaselt maksavad. Ent on ka neid, kelle jaoks on praktikant tasuta tööjõud näiteks arhiivi korraldamiseks või kohvi keetmiseks. Praktikant ei ole aga orjatööjõud. Igasugune töö väärrib õiglast tasu.

See küsimus puudutab otseselt noore vabadust teha oma elu puudutavaid valikuid. Olukorras, kus praktikal käimine on teatud erialadel kohustuslik ning mõne noore majanduslik taust ei võimalda kuu või paar täiskohaga tasuta tööd teha, ei saa see noor endale sobivaimat eriala valida. Oluline on, et keegi ei peaks loobuma erialast või ametist sellepärast, et tal või ta vanematel pole võimalik paar kuud tasuta töö kõrvalt elamist kinni maksta.

Kaks kuud koopiaid tehes või kohvi keetes jääb kokkupuude valdkonna tegelike teemade ja töö sisuga puudulikuks.

Teine murekoht on loomulikult kvaliteet. Praktikale minnes ootab tudeng või õpilane sellest ka mingit kasu. Kaks kuud koopiaid tehes või kohvi keetes jääb kokkupuude valdkonna tegelike teemade ja töö sisuga puudulikuks. Kui kutsehariduses on veel mingit kontrolli, siis kõrghariduses peab lootma hea õnne peale.

Praktika kui tööturu kokkukõitja

Kindlasti võivad kriitikud öelda, et kui tööandja praktikandile veel maksma peab ja talle nii palju nõudmisi esitatakse, siis kes üldse peaks tahtma praktikakohti luua. Aga vaadake, praktika on kasulik ka

tööandjale.

Esiteks on see hea viis testida tööturule tulevaid noori ja välja valida konkreetse tööandja jaoks sobivamad kandidaadid. Nii on võimalik suurendada potentsiaalsete töötajate võrgustikku ning seeläbi alandada värbamiskulusid. Praktikal käinud noor saab paremini aimu, kas ja mil viisil see töökoht või amet talle sobib ning loob positiivseid kontakte töötajatega. Tööandja näeb, keda ja mil viisil neil palgata on võimalik ning koolitab endale ette uut tööjõudu.

Mis edasi?

Oleme praktikakorralduse teemasid arutanud nii ametiühingute keskliidu kui ka üliõpilaskondade liiduga. Teema on tuline ning erinevatel osapooltel on huvi sellel teemal diskussiooni pidada.

Vaadates tööandjate esindajate kommunikatsiooni netis, võib arvata, et ka neil on selle teema vastu huvi. Kindlasti on tööandjatel, üliõpilastel ja ametiühingutel erinevaid murekohti ning ka lahendused pole nii selgesti veel nähtavad.

Noorte jaoks on oluline, mis tingimustel ja kuidas nad tööturule sisenevad, millist väärtust saavad nad pakkuda ja mida saavad tööandjalt vastu. Kindlasti peame diskussiooni jätkama, et lahendada praktikakorraldusega seotud korralagedus ja ebaõiglus. Peame seisma selle eest, et noortel oleks tööturule siseneamine kergem ja et igal noorel oleks vabadus valida endale eriala ilma majanduslike eeltingimusteta. 🍀

Joosep Vimm
noorsotside
president

Sotsid teevad digilõhe vähendamisel edusamme

Sotsiaaldemokraadid on alati seisnud võrdsete võimaluste eest. Oleme palju rääkinud palgalõhest, pisut vähem aga järjest suuremast digilõhest meie ühiskonnas.

Olen jätkuvalt veendunud, et võrdsed võimalused elementaarsete teenuste näol peavad olema tagatud kõigile, olenemata inimeste elukohast. Üks selliseid elementaarseid teenuseid on kiire, töökindel ja taskukohane internetiühendus. Eestis on paraku tekkinud olukord, kus maapiirkondade inimestel on selle elutähtsa teenuse kasutamine raske või hoopis võimatu. Samas on korraliku internetiühenduse olemasolu peaaegu kõikides eluvaldkondades vältimatu. Ilma selleta ei saa rääkida võrdsetest võimalustest ei hariduses, töajuturul, tervishoius, turvalisuses ega meelelahutuses ja kultuuri edendamisel. Rääkimata riigiga suhtlemisest,

mis paljudel juhtudel toimubki ainult e-kanalites. Maal elaval inimesel ei tohi olla veel ühte põhjust linna kolimiseks!

Euroliit on seadnud endale eesmärgi, et aastaks 2020 on kõigil eurooplastel juurdepääs internetiühendusele kiirusega üle 30 Mbit/s ning vähemalt pooltes kodudes ja ettevõtetes on internetiühenduse kiirus suisa üle 100 Mbit/s. Olulist kiire interneti kättesaadavuse kasvu näeb ette ka Eesti infoühiskonna arengukava 2020.

Üks elementaarseid teenuseid on kiire, töökindel ja taskukohane internetiühendus.

Kiire ja töökindla internetiühenduse võimaldamine on olnud minu ja sotsiaaldemokraatide suur siht juba aastaid, hea meel on teada anda, et tulemused on peagi käes. Valguskaabli kõigi kodude ja ettevõtete viimise projekt sai võimalikuks tänu sotsidele, kelle ettepanekul eraldati riigieelarvest selleks 20 miljonit eurot. Koos oma koalitsioonipartneritega muutsime õiguskorda nii, et kaabli paigaldamine õhuliinidele muutuks lihtsamaks ja seetõttu ka soodsamaks.

Nüüd oleme riigikogu lairiba toetusrühmaga ette valmistamas veel ühte seadusemuudatust, mis teeks sama ka maasse paigaldatava valguskaabli puhul. Kokkuvõttes annab see kõik head eeldused sidevõrgu kiiremaks ja tõhusamaks rajamiseks – väheneb tarbetu bürokraatia ning valguskaabli viimine inimesteni on muutunud palju soodsamaks.

Hea meel on näha, et sotside surve interneti viimase miili väljaehitamiseks on pannud ettevõtteid oma võrgu arendamisel kiiremini tegutsema.

Septembris kukkus majandus- ja kommunikatsiooniministeriumi korraldatud hanke tähtaeg nende miljonite kasutamiseks ja loodetavasti saab selle hanke võitja hakata meie inimesteni kaablit vedama veel sel aastal. Kõnealune summa riigieelarvest läheb konkreetselt nende piirkondade jaoks, kuhu eraettevõtteid ärilise kasumi puudumise

tõttu võrku ei raja, see aga ei tähenda, et tihedama asustusega piirkonnad internetist ilma jäävad.

Hea meel on näha, et sotside surve interneti viimase miili väljaehitamiseks on pannud ettevõtteid oma võrgu arendamisel kiiremini tegutsema. Märkamatuks pole jäänud ka Telia pingutused oma võrku uuendada, samuti teatas Elektrilevi hiljuti oma õnnestunud pilootprojektidest uue, kõigile teenusepakkujatele avatud valguskaablivõrgu rajamisel.

Usun, et koos riigi toetusega nn valgetele aladele saame juba lähiajal võimaldada kiire ja töökindla internetiühenduse kõikidele inimestele nende elukohast olenemata! 🍷

Tanel Talve
Riigikogu liige

Eiki Nestor: segaduses inimestele tuleb anda tagasi kindlustunne

Riigikogu esimees Eiki Nestor alustas riigikogu 10. septembril avaistungit kõnega demokraatiast ja vabadusest. Avaldame kõnest katkendi.

Head Eesti inimesed ja meie sõbrad! Alustame riigikogu 13. koosseisu viimast poolaastat kindlas teadmises, et järgmise aasta märtsis valitakse saja-aastaseks saanud Eesti riigis parlamendi 14. koosseis. Ehk siis Eesti on vaba ja demokraatlik riik, kus on hästi toimiv ja tasakaalus põhiseadus. Kus vaatamata kõigele on naerata vaid ja oma riigile laulvaid inimesi rohkem kui tusaseid ja tigeidaid. Kus osatakse vabaks saada ja oma elu arendada, aga kus ei ole kadunud ka mälestus sellest, kuidas võib vabadusest ka ilma jääda.

Seetõttu on meile oluline ja arusaadavam, et mis iganes katse kas või ainult murendada meiega samu väärtusi kandvate riikide ja rahvaste ühtsust, ei ole meie huvides. Ütlemine „Eesti eelkõige“ tähendab meie jaoks ka „Ühinenud Euroopa eelkõige“, demokraatlike õigusriikide kaitseliit – „NATO eelkõige“. Siinkohal ei karda ma olla sinisilmne, aga usun, et enamik valijaid meie sõprade juures on sama meelt, kui ütlemisse oma riigi nimi kirjutada. Ja mitte ainult saatusekaaslaste juures Lätis ja Leedus, vaid kõigis meie liitlasriikides. Aga ometigi on osa valijaid hakanud

selles kahtlema, ja tugevasti kahtlema. Mujal rohkem, meil tänu Molotovile ja Ribbentropile vähem. Õelda, et need inimesed on lihtsalt rumalad, oleks rumalus. Suurim väljakutse demokraatlikele riikidele on anda tagasi kindlustunne neile inimestele, kelle jaoks uus tegelikkus on osutunud liiga keerukaks. Inimest, kes ei tea, mida teha, on lihtne hirmutada. Ja nendel hirmudel päevitavad populistid ja demokraatlike väärtusi ka oma riigis jalge alla tallavad tegelased kasutavad seda rõõmuga ära. Mul oleks hea meel, kui nende eesmärgid oleks erinevad, aga mine sa tea.

Siinkohal rääkisin ma Eesti huvidest ja ole sa parem- või vasakpoolne või üldse ilma pooleta, siis vabadus ongi meie ühine huvi. Kes ei usu, lugegu põhiseadust. Selle suve kõige tõsisem lugemine oli ühe päevalehe juhtkiri, mis ilmus pärast kahe maailma suure riigi juhi kohtumist Helsingis. Pealkirja ei mäleta, aga sisu on lühidalt kokku võetav järgmiselt: õnneks läks mööda, meist nad ei rääkinud. Juhtkirja autorist saan aru, aga kriibib hinge ikkagi, et selline juhtkiri pidi üldse ilmuma. Olgu siis või vaeleudiste poolt üles köetuna.

Ühistel väärtustel põhinev koostöö Euroopas ning mitmete rahvaste rahumeelne koos elamine Eestis on edulugu, mida tunnevad ähvardusena need, kes on harjunud omakasu eesmärgil riike ja rahvaid üksteise vastu üles ässitama. Ärme teeme neile seda kingitust.

Täiesti arusaadavalt on reeglite põhineva rahvusvahelise korra murenemine tekitanud paljudes ärevust.

Austades igati teiste riikide ja rahvaste demokraatlikult langetatud otsuseid, ei ole Eestil mingit võimalust mitte meelde tuletada Euroopa kurba ajalugu eelmise sajandil. Ka me ise ei tohi seda unustada. Uskudes ja usaldades täielikult meie välisjulgeolekupoliitilist teenistust, soovin neile jõudu, jaksu ja edu. Mul on hea meel, et ka riigikogus oleme suutnud hoida nendes poliitikates valdavalt ühtset meelt ja olen täiesti veendunud, et nii saab olema ka järgmises riigikogus, mille koosseisu otsustavad valijad järgmise aasta märtsis.

Loe täispikka kõnet: www.sotsid.ee/eiki-nestor-kone-2018/

